

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

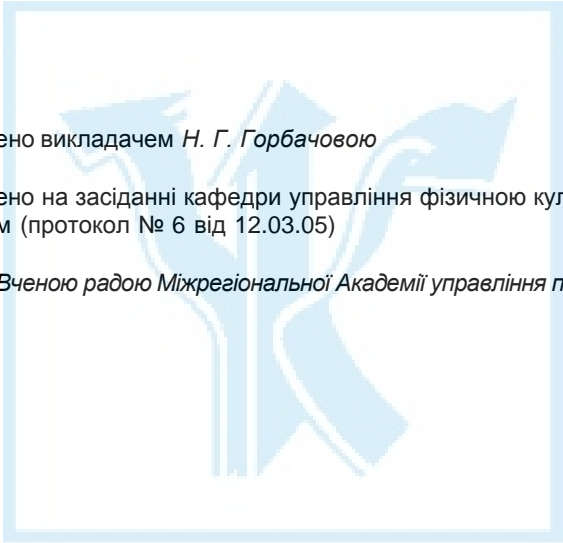
**НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни**

**“ВИКОРИСТАННЯ СЛУЖБОВИХ СОБАК
У ДІЯЛЬНОСТІ ПРИВАТНОЇ ОХОРОНИ”**

**(для бакалаврів спеціальності “Фізичне
виховання” спеціалізації “Охоронна діяльність”)**

МАУП

Київ 2005

Підготовлено викладачем *Н. Г. Горбачовою*

Затверджено на засіданні кафедри управління фізичною культурою та спортом (протокол № 6 від 12.03.05)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Горбачова Н. Г. Навчальна програма дисципліни “Використання службових собак у діяльності приватної охорони” (для бакалаврів спеціальності “Фізичне виховання” спеціалізації “Охоронна діяльність”). — К.: МАУП, 2005. — 14 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, навчально-тематичний план, програмний матеріал до вивчення дисципліни “Використання службових собак у діяльності приватної охорони”, контрольні питання, а також список рекомендованої літератури.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Собаки завжди допомагали і допомагають людині виживати. В історії людського суспільства відомо багато прикладів використання різних тварин в охоронних цілях починаючи зі змії, крокодилів, гусаків і закінчуючи левами. Разом з тим упродовж тисячолітнього досвіду виявилось, що собака — це єдина тварина, здатна цілеспрямовано діяти в нападі й захисті. Люди й собаки перебувають у відносинах симбіозу. Нині собаки виконують багато корисної й необхідної роботи: рятують людей, що потрапили у критичний стан після стихійних лих, розшукують наркотики й вибухові речовини, допомагають виживати сліпим і глухим, працюють у спецгрупах швидкого реагування, антитерористичних групах і звичайно ж живуть у наших будинках і охороняють їх, підтримують безпеку на роботі.

У сучасних умовах дедалі частіше службових собак використовують для забезпечення безпеки бізнесу різного рівня. Можна сказати, що собаки знайшли власну нішу у справі забезпечення безпеки. Їх застосовують разом із сучасними технічними системами — електронними приладами інфрачервоних детекторів, сигналізації, телекамерами і вогнепальною зброєю. Особливо цінним у поводженні собак є те, що вони відносно легко піддаються дресируванню і діють не просто за інстинктами, а значною мірою керуються командами дресирувальника.

Приватні охоронні й детективні підприємства можуть застосувати у своїй діяльності великий арсенал сучасних технічних засобів. Вибір, наприклад, відповідного варіанта охорони залежить від функціональних характеристик об'єкта, його площі, стану технічної укріпленості, наявності на об'єкті вразливих місць. Так само велику роль при виборі тактики охорони об'єкта відіграють фінансові й матеріально-технічні можливості охоронного підприємства або служби безпеки. Однак навіть за найкращої технічної укріпленості об'єкта правопорушник завжди має можливість перелізти через стіну або паркан, зробити в них пролом, обдурити технічні засоби охорони або людей.

Як засвідчує сучасний досвід державних і приватних служб безпеки багатьох країн миру, спеціально підготовлені собаки є

одним з найефективніших засобів безпеки, охорони і пошуку. Криміналісти стверджують, що собака був першим поліцейським у світі, першим охоронцем і першим детективом.

У сфері приватної охоронної діяльності можуть ефективно використовуватись такі якості собак, як сила, спрямована злостивість, добра реакція на агресію або зміну поведінки людей, витривалість у складних умовах охорони, виборча реакція на оточуючих людей за принципом “свій—чужий”. Собака може довго зберігати сторожкість, що сприяє довготривалій надійній охороні об’єкта, триманню в напруженні правопорушників, що ховаються поблизу. При появі сторонніх у безпосередній близькості від охоронюваного об’єкта або на самому об’єкті собака гавканням сповіщає про це охоронців, змушуючи тим самим правопорушників відмовитися від злочинних намірів проникнути на охоронювану територію. Нерідко такі наміри зникають навіть після прочитання напису “Об’єкт під охороною собак”.

Неоціненна роль собак у забезпеченні особистої безпеки приватного охоронця або детектива, особливо в умовах поганого видимості, погоди, темний час доби. У разі притаєного наближення сторонніх або організації ними засідки собака здатний першим виявити їх. Це може полягати в настороженому поведженні собаки (завмирання на місці, поворот голови вбік перебування сторонніх, натягування повідця в їхньому напрямку тощо). Добре треновані собаки не реагують на постріли й не лякаються агресивної поведінки людей. Ці якості дають змогу собаці успішно відбивати напад осіб, озброєних холодною чи вогнепальною зброєю, і, ризикуючи життям, самовіддано захищати свого провідника або охоронювану особу.

З викладеного доходимо однозначного висновку, що собака нині є одним з найефективніших засобів забезпечення безпеки.

Мета курсу “Використання службових собак у діяльності приватної охорони” — викласти загальні положення про види і можливості службових собак, їх психологію та підхід до завдань охорони, способи підготовки їх до виконання службових обов’язків; ознайомити з питаннями організації кінологічного підрозділу охоронного підприємства, тактичними питаннями

використання службових собак у роботі приватного охоронного підприємства, а також сформувані у слухачів навички боротьби із собаками, яких використовують зловмисники у злочинних цілях.

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
вивчення дисципліни

“ВИКОРИСТАННЯ СЛУЖБОВИХ СОБАК
У ДІЯЛЬНОСТІ ПРИВАТНОЇ ОХОРОНИ”

№ пор.	Назва теми
1	Історія виникнення службового собаківництва
2	Службові собаки і їх застосування
3	Служба безпеки ДО-9. Особливості її роботи і перспективи розвитку
4	Організаційні питання використання службових собак для охорони
5	Підготовка службових собак для використання у приватній охоронній діяльності
6	Тестування охоронно-вартових собак
7	Прийоми боротьби із собакою, що діє в інтересах правопорушника

ПРОГРАМНИЙ МАТЕРІАЛ
до вивчення дисципліни

“ВИКОРИСТАННЯ СЛУЖБОВИХ СОБАК
У ДІЯЛЬНОСТІ ПРИВАТНОЇ ОХОРОНИ”

Тема 1. Історія виникнення службового собаківництва

Застосування собак у військовій справі. Використання собак у пошуковій діяльності. Собаки вартової і сторожової служб. Собаки для зв'язку і піднесення легких вантажів. Роль громадських організацій у розвитку службового собаківництва. Кінологічні союзи, клуби, розплідники.

Література [3; 5–7]

Тема 2. Службові собаки і їх застосування

Психологія службового собаки. Розуміння собаки. Собака “жорстка” і “м’яка”. Оцінювання темпераменту. Оцінювання домінантності. Роль альфа-лідера у відносинах із собакою. Роль генетики у виборі породи собаки. Вибір породи собаки залежно від цілей охорони. Ротвейлери. Вовкодави (кавказькі та середньоазіатські вівчарки). Вівчарки. Пінчери. Мاستифи. Тер’єри. Шнауцери. Сторожові.

Література [1–8; 10–17; 23]

Тема 3. Служба безпеки ДО-9. Особливості її роботи і перспективи розвитку

Переваги і недоліки служби безпеки ДО-9. Відповідальність. Оцінка небезпеки. Службовий собака як захід безпеки. Службовий собака в магазині — захист власності й власника. Службовий собака подвійного призначення — породи великих і малих собак як “сигналізація” і відлякуючий засіб. Службовий собака для охорони власності — будинку, офісу, автомобіля. Команда хендлер-собака: патрулювання, охорона VIP і службовців. Використання службових собак разом з електронними системами безпеки. Потреба в кількох рівнях захисту. Електронні системи безпеки і собаки. Переносні системи забезпечення безпеки. Перспективи застосування собак у приватній охоронній діяльності.

Література [12–16; 23]

Тема 4. Організаційні питання використання службових собак для охорони

Правила утримання собак у умовах мегаполісів. Правила застосування собак як засобу безпеки, охорони та пошуку у приватній охоронній і детективній діяльності. Догляд за собаками і утримання їх на об’єктах. Основні захворювання собак і заходи подання першої допомоги. Вибір місця для побудови приміщен-

ня. Побудова приміщень і вольєрів. Утримання приміщень на об'єктах. Облаштування і розміри блокпоста. Будки і їх встановлення на посту. Кінологічна служба на підприємстві. Юридична відповідальність власників собак. Вимоги і порядок допуску осіб до професійної діяльності із застосуванням службових собак. Вимоги до технічного укріплення об'єктів, на яких утримуються або використовуються службові собаки.

Література [1–5; 8; 9; 21; 22]

Тема 5. Підготовка службових собак для використання у приватній охоронній діяльності

Підготовка собак до вартової служби. Розвинення у собаки злості й недовіри до сторонніх людей. Охорона поста, майна за відсутності хазяїна. Приучування собаки відмовлятися від корму, що дається сторонньою особою або кинутий на землю. Робота собак на блокпості. Підготовка собак для вільного вартування. Конвоювання. Порядок розставляння, зняття і заміни собак на пості. Вимоги до собак вартової служби.

Підготовка собак до сторожової служби. Охорона речей, людини, поста і оповіщення. Загальмування гавкання у собаки. Обшук із собакою місцевості й незайнятих приміщень. Приучування собаки до байдужого ставлення до складу сторожового поста, секрету, дозору. Робота собаки в дозорі. Вимоги до собак сторожової служби.

Приучування собак до ближнього розшуку. Первинне приучування собаки до ходіння слідом і апортування. Приучування собаки до вибирання апорта з групи предметів. Вибирання певної людини з групи людей. Вибирання (відшукування) речей з людини і людини за її речами. Сторожування на місці й у русі. Вимоги до собак пошукової служби.

Література [1; 3–5; 8; 22]

Тема 6. Тестування охоронно-вартових собак

Режим патрулювання. Режим вільного вартування. Самостійна охорона собакою об'єкта. Охорона на блокпосту або глухій при-

в'язі. Ставлення собаки до пострілу. Ставлення собаки до принади. Ставлення собаки до намордника. Відсікання. Збройний напад з наступним перемиканням. Зона охорони. Самостійна робота на прив'язі. Правила тестових випробувань.

Література [3; 5; 10; 11; 22]

Тема 7. Прийоми боротьби із собакою, що діє в інтересах правопорушника

Причини собачої агресії. Види собачих атак. Способи дезорієнтації нападаючого собаки. Оборона від собак. Прийоми нейтралізації нападаючого собаки. Правила поведінки в разі нападу собак будь-якого типу і будь-якого ступеня тренуваності. Подання першої допомоги потерпілим від укусів собаки.

Література [1; 8; 18–20]

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ

1. Застосування собак у військовій справі.
2. Використання собак у пошуковій діяльності.
3. Собаки вартової служби.
4. Собаки пошукової служби.
5. Собаки для зв'язку і піднесення легких вантажів.
6. Служба безпеки ДО-9. Особливості її роботи і перспективи розвитку.
7. Психологія службового собаки.
8. Способи дезорієнтації нападаючого собаки.
9. Вплив зовнішнього середовища на собаку.
10. Вівчарки: походження, коротка характеристика породи, можливості використання в охороні.
11. Собака “жорстка” і “м'яка”.
12. Визначення темпераменту дорослого собаки і його можливостей.
13. Визначення темпераменту у щенят.
14. Тест на придатність собаки до захисної роботи.

15. Оцінювання домінантності.
16. Роль альфа-лідера у відносинах із собакою.
17. Роль генетики у виборі породи собаки.
18. Вибір породи залежно від цілей охорони.
19. Ротвейлери: походження, коротка характеристика породи, можливості використання в охороні.
20. Добір собак для дресирування.
21. Службовий собака як захід безпеки.
22. Службовий собака в магазині: захист власності й власника.
23. Службовий собака подвійного призначення: породи великих і малих собак як “сигналізація” і відлякуючий засіб.
24. Службовий собака для охорони власності: будинку, офісу, автомобіля.
25. Команда хендлер-собака: патрулювання, охорона VIP і службовців.
26. Вовкодави (кавказькі та середньоазіатські вівчарки): походження, коротка характеристика породи, можливості використання в охороні.
27. Електронні системи безпеки і собаки.
28. Перспективи застосування собак у приватній охоронній діяльності.
29. Правила утримання собак в умовах мегаполісів.
30. Правила застосування собак як засобу безпеки, охорони і пошуку у приватній охоронній та детективній діяльності.
31. Мاستифи: походження, коротка характеристика породи, можливості використання в охороні.
32. Догляд за собаками і утримання їх на об'єктах.
33. Годівля службових собак (правила, режим, нормування).
34. Приміщення для собак (вибір місця, будова приміщень, будок і вольєрів, їх утримання).
35. Облаштування місця собаки при індивідуальному утриманні.
36. Облаштування місця собаки при груповому утриманні.
37. Тер'єри: походження, коротка характеристика породи, можливості використання в охороні.

38. Кінологічна служба на підприємстві.
39. Юридична відповідальність власників собак.
40. Вимоги і порядок допуску осіб до професійної діяльності із застосуванням службових собак.
41. Поняття про дресирування собак.
42. Значення загального дресирування в підготовці службових собак.
43. Методики дресирування собак.
44. Шнауцери: походження, коротка характеристика породи, можливості використання в охороні.
45. Фактори забезпечення якісної (безвідмовної) роботи собаки.
46. Індивідуальний підхід і особливості дресирування з урахуванням переважних реакцій поведінки.
47. Пінчери: походження, коротка характеристика породи, можливості використання в охороні.
48. Вимоги до технічного укріплення об'єктів, на яких утримуються або використовуються службові собаки.
49. Вимоги до собак пошукової служби.
50. Вимоги до собак сторожової служби.
51. Вимоги до собак вартової служби.
52. Підготовка собак до вартової служби.
53. Розвинення у собаки злості й недовіри до сторонніх людей.
54. Охорона поста, майна за відсутності хазяїна.
55. Робота собак на блокпосту.
56. Підготовка собак для вільного вартування.
57. Конвоювання за допомогою службової собаки.
58. Використання собак при охороні вантажу, що перевозиться.
59. Порядок розставлення, зняття й заміни собак на пості.
60. Підготовка собак до сторожової служби.
61. Охорона речей, людини, поста і оповіщення.
62. Обшук із собакою місцевості й незайнятих приміщень.

63. Робота собаки в дозорі. Приучування собаки до байдужого ставлення до складу сторожового поста, секрету, дозору.
64. Приучування собаки до ближнього розшуку.
65. Пошук людини по слідах і вибирання людини за слідом.
66. Вибирання речей з людини і людини за її речами.
67. Сторожування на місці й у русі.
68. Тестування охоронно-вартових собак.
69. Режим патрулювання.
70. Режим вільного вартування.
71. Самостійна охорона об'єкта.
72. Охорона на блокпосту або глухій прив'язі.
73. Ставлення собаки до пострілу, принади, намордника. Самостійна робота на прив'язі.
74. Правила тестових випробувань.
75. Причини собачої агресії.
76. Види собачих атак.
77. Оборона від собак.
78. Прийоми нейтралізації нападаючої собаки.
79. Правила поведінки в разі нападу собак будь-якого типу і будь-якого ступеня тренуваності.
80. Сторожові: походження, коротка характеристика породи, можливості використання в охороні.
81. Подання першої допомоги потерпілим від укусів собаки.
82. Основні інфекційні та вірусні захворювання собак (чума, сказ, гепатит, лишай, ентерит та ін.) і заходи подання першої допомоги.
83. Неінфекційні захворювання собак (рани, забиті місця, вивихи, переломи, сторонні предмети, опіки та ін.) і заходи подання першої допомоги.
84. Захворювання шлунково-кишкового тракту у собак і перша допомога.
85. Ознаки захворювання собаки, її обстеження.
86. Спеціальне спорядження для охоронно-вартових собак.
87. Профілактика захворювань у собак.

88. Тактика використання службових собак у приватній охоронній діяльності.
89. Застосування службової собаки для затримання сторонніх на охоронюваному об'єкті й доставляння їх в органи внутрішніх справ.
90. Використання службових собак для охорони масових заходів.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. *Высоцкий В. Б.* Кавказские, азиатские овчарки и другие волкодавы. — М.: Аст, 2003.
2. *Высоцкий В. Б.* Собака сопровождения: Моногр. — К., 1997.
3. *Служебная собака.* — М., 1952.
4. *Ягодкина Т.* Кавказская овчарка в вашем доме. — М.: Мир бизнеса, 2000.
5. *Служебное собаководство.* — М.: ДОСААФ СССР, 1987.
6. *Клуб служебного собаководства.* — М.: ДОСААФ СССР, 1986.
7. *Клуб служебного собаководства.* — М.: ДОСААФ СССР, 1989.
8. *Журавлев С. Ю.* Частная охрана. — М.: Здоровье народа, 1994.
9. *Гибет Л. А.* Ваша собака. — М.: ЭКСМО, 2002.
10. *Основы служебного собаководства / В. Н. Зубко и др.* — М.: ДОСААФ, 1975.
11. *Заводчиков Н. А.* Пособие по собаководству. — М.: Колос, 1975.
12. *Калинин В. А., Иванова Т. М., Морозова Л. В.* Отечественные породы служебных собак азиатского происхождения. — М.: Патриот, 1992.
13. *Кавказская овчарка / О. Красновская и др.* — М., 1998.
14. *Мычко Е. Н., Беленький В. А.* Среднеазиатская овчарка. — М., 1996.

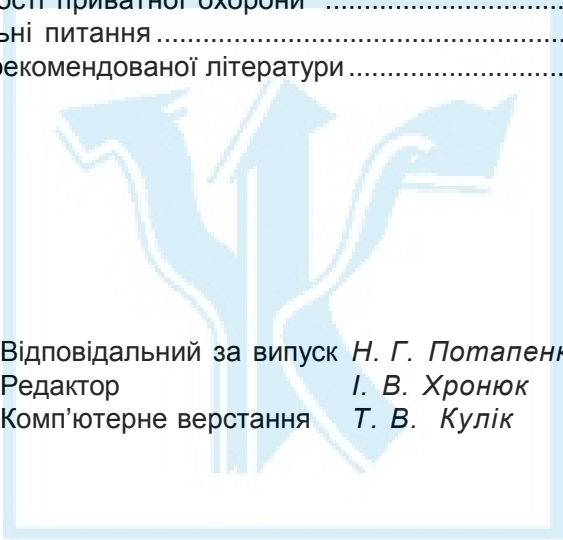
15. *Лабунский А.* Собаки средней Азии. — Днепропетровск: Пороги, 1994.
16. *Найманова Ч.* Атлас пород собак. — Прага, 1983.
17. *Бацанов Н. П.* Ваши домашние четвероногие друзья. — СПб., 1992.
18. *Тарас А.* Боевая машина. — Минск, 1999.
19. *Лоренц К.* Агрессия. — М., 1994.
20. *Бэрон Р., Ричардсон Д.* Агрессия. — СПб., 1998.
21. *Кавказские овчарки России.* — 1998–2000. — № 1–5.
22. *Ковриженко И. Н., Козлов Н. И.* Выращивание и дрессировка собак. — К., 1963.
23. *Дьюет К. Ф., Дьюет Дж.* К-9. Собака для охраны и защиты собственности и бизнеса. — М.: Центрполиграф, 1997.

МАУП

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Навчально-тематичний план вивчення дисципліни “Використання службових собак у діяльності приватної охорони”	5
Програмний матеріал до вивчення дисципліни “Використання службових собак у діяльності приватної охорони”	5
Контрольні питання	8
Список рекомендованої літератури	12

Відповідальний за випуск *Н. Г. Потапенко*
Редактор *І. В. Хронюк*
Комп'ютерне верстання *Т. В. Кулік*

Зам. № ВКЦ-2211

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП